

Zelfevaluatie Standaardisatieraad

van standaarden, via architectuur,
naar kwaliteitsborging van ketenprojecten

20 juni 2018
Henk Nijstad, Chris Zintel

Aanleiding zelfevaluatie

- In periode strategisch plan 2013-2017 veel veranderingen: nieuwe standaarden, introductie ketenreferentiearchitectuur en ontstaan externe samenwerkingen zoals Edu-K.
- Veranderingen zorgen voor andere behoeftes.
- Veranderingen in samenstelling Standaardisatieraad (oa recent vertrek van KB, DANS-KNAW en SLO).
- In 2017 annulering vergaderingen door gebrek aan agenda en/of deelnemers.

Taken Standaardisatieraad

Bron: Strategieplan Edustandaard 2013-2017

1. Focus op een beperkt aantal standaarden met duidelijke business case(s) vanuit een heldere ontwikkelagenda.
2. Regievoering op ontwikkeling standaarden vanuit duidelijke visie, doelstelling en gerichte architectuur.
3. Besluitvorming over standaarden en waar mogelijk formele verankering via Forum Standaardisatie, dat adviseert over de digitale uitwisseling van informatie tussen overheden onderling en tussen overheid, bedrijven en burgers. (interoperabiliteit)
4. Promotie van het gebruik van standaarden richting de achterban ter vergroting van draagvlak en adoptie.

De Standaardisatieraad wordt door de Architectuurraad geadviseerd over standaarden en hun onderlinge samenhang.

Focus op een beperkt aantal
standaarden met duidelijke business
case(s) vanuit een heldere
ontwikkelagenda.

Ontwikkeling standaarden

Actief standaardenportfolio met verschillende werkwijzen

- Vanuit specifieke dienst: OSO gegevensset, Doorstroommonitor
 - Vanuit wettelijke taak: XBRL, OCW-taxonomie
 - Vanuit ketensamenwerking: Distributie en toegang, UWLR
 - Vanuit sectorbrede wens: Certificeringsschema, Edukoppeling
 - Vanuit programma: Open Onderwijs API, ...
-
- Elke standaardisatieproces kent eigen dynamiek. Overeenkomstig de uitgangspunten van BOMOS. Standaardisatieraad voert geen regie op de inhoud van de afspraken, maar wel op kwaliteit en proces.
 - Business case vanuit vragende / gebruikende partijen. Ondersteuning BES.
 - Langzaam hernieuwde aandacht vanuit het hoger onderwijs.

Geen inhoudelijke ontwikkelagenda, wel succesvol

Regie vooral op (open) proces en samenhang, business case en 'ontwikkelagenda' vanuit gebruikers

- Succesvol in faciliteren open standaardisatieproces.
- Wens om flexibeler om te gaan met standaarden (kortere ontwikkelcycli, meer toepassingen).
- Tempo van standaardisatie wordt in hoge mate bepaald door actieve vraagstelling en inzet (tijd) van belanghebbenden. BES is ondersteunend. Actieve en betrokken 'vraagkant' van belang.
- Geen inhoudelijke 'ontwikkelagenda' voor standaarden, deze wordt bepaald door (samenwerkende) stakeholders.
- Enkele goede voorbeelden waarbij standaardisatie en implementatie goed verbonden zijn (vb Certificeringsschema); op deze manier versterken beide processen elkaar optimaal.
- Vraag of er voldoende aandacht is voor internationalisering van standaarden.

Regievoering op ontwikkeling
standaarden vanuit duidelijke visie,
doelstelling en gerichte architectuur.

Meer regie op basis van architectuur

Regie vooral op (open) proces en samenhang, toenemend belang van architectuur

- Regie vanuit 'duidelijke visie en doelstelling' vergt gesprek over wat gewenst (eind)doel is van architectuur en standaardisatie.
- Regierol Standaardisatieraad niet altijd duidelijk: naast regie op proces en - in toenemende mate - samenhang, ook inhoudelijke vraagstukken
- Toenemende interesse in en belang van architectuurdenken. Meer belang voor ROSA en relatie met standaarden.
- ROSA-scan als vervolgstap om vanuit architectuur te kijken naar ketenontwikkelingen.
- Aandacht voor ketenarchitectuur leidt tot nieuwe vraagstukken, zowel inhoudelijk (brede inzet Edukoppeling en Certificeringsschema) als qua positionering (vb ROSA-scan).

Besluitvorming over standaarden en
waar mogelijk formele verankering via
Forum Standardisatie.

Regie op proces, maar wat betekent dit?

Voor daadwerkelijke 'verankering' van afspraken is discussie over rol en positie ES nodig

- Standaardisatieraad vervult rol als procesbewaker goed (mede door goede ondersteuning vanuit BES)
- Geen/nauwelijk relatie met Forum Standaardisatie
- Interne adviezen Architectuurraad (ROSA-scan) werken goed en staat niet ter discussie
- 'Besluitvorming' vraagt om helderheid over rol en positie Edustandaard
 - 'Gewicht' van standaarden en architectuur in beheer bij ES (pas toe of leg uit?)
 - Invulling van 'vraagsturing' / regie onderaf
 - Architectuur (ROSA) is relatief 'nieuw' voor ES; tijd voor discussie over betekenis
 - Betekenis van (strategisch) advies obv ROSA(-scan)
 - Relatie tot ketenprojecten / implementatieprojecten

Promotie van het gebruik van
standaarden richting de achterban ter
vergroting van draagvlak en adoptie.

Draagvlak voor standaarden, maar niet altijd succes

Rol als promotor sterker bij direct belang, maar beperkt vanuit breder architectuurperspectief

- Implementerende partijen hechten veel waarde aan standaarden mede door zorgvuldig proces; veel standaarden worden actief gebruikt.
- Leden Standaardisatieraad steeds meer promotor van standaarden, maar zoekend naar rol als promotor van architectuur.
- Stap naar meer volwassenheid m.b.t. standaarden vraagt om andere ondersteuning BES.
 - Implementatiescenario's, validatie (testvoorziening), mogelijk certificering?
 - Er zijn mogelijkheden, maar vraag moet komen van gebruikers
- Ontwikkeling Edustandaard past bij 'normale' ontwikkeling van architectuur in bedrijven: beschrijven -> inzichtelijk maken -> relateren -> standaardiseren centrale componenten (vb IAA, semantie, privacy en security)

Conclusie

Conclusies

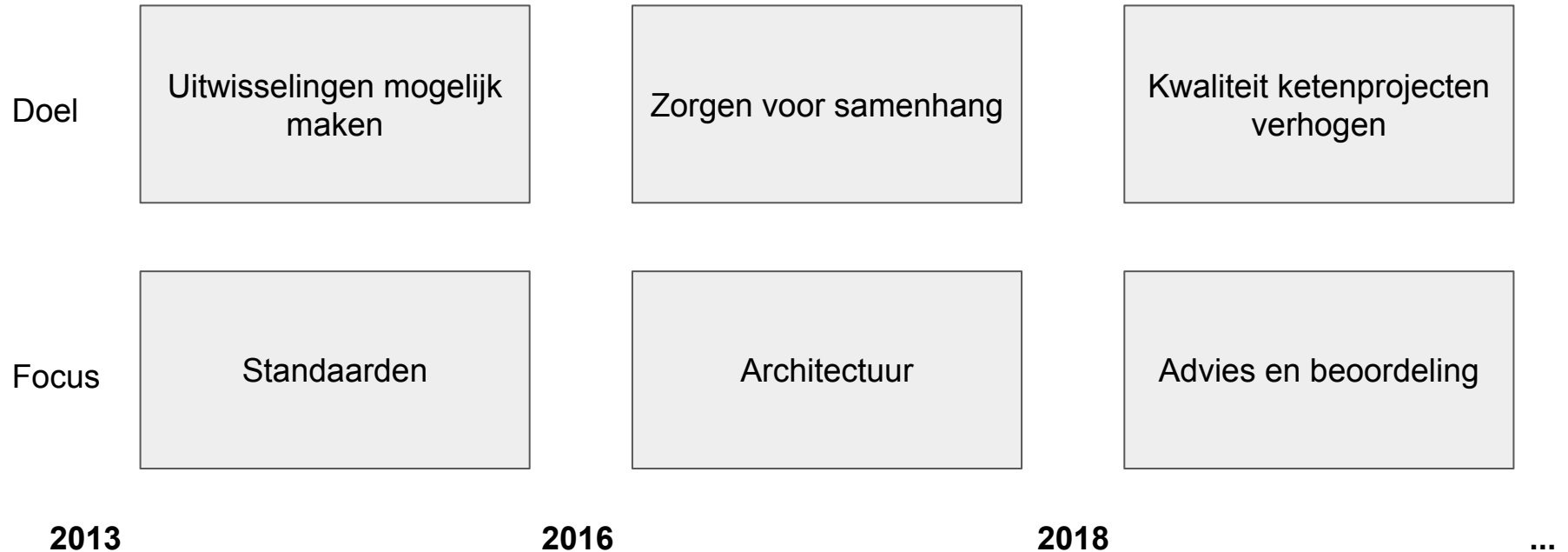
Goed resultaat op doelen van de Standaardisatieraad, maar op andere manier dan gedacht

- Werken op basis van open standaarden neemt toe
- Steeds meer aandacht voor samenhang tussen standaarden en architectuurcomponenten door ROSA
- Verankering van standaarden (implementatie) in educatieve en administratieve domein (o.a. door DUO en Edu-K)

Maar wel op een andere manier dan vooraf gedacht:

- Visie en roadmap standaarden komen van 'onderaf' niet van SR
- Steeds meer regie vanuit architectuur, maar beperkt sprake van 'heldere doelstelling
- Verankering in ketenprojecten en -samenwerkingen, niet bij Forum Standaardisatie
- Ontwikkeling van promotie en beheer van standaarden naar kwaliteit ketenprojecten

Discussie: de ontwikkeling van Edustandaard

Ter bespreking

Voorstellen voor een effectieve Standaardisatieraad

1. Voer de discussie over de visie op het ‘einddoel’ (wanneer zijn we succesvol) van de Standaardisatieraad.
 - Herijking taken / uitgangspunten strategieplan.
2. Voer op basis hiervan het gesprek over de positionering van de Standaardisatieraad / Edustandaard die hierbij aansluit.
3. Doe naar aanleiding daarvan een heroriëntatie op portfolio en ondersteuning.
 - Denk daarbij expliciet aan: architectuurdenken, de adviesfunctie van Edustandaard en de relatie met keten- en implementatieprojecten.
4. Houd er rekening mee dat de mate van succes vooral wordt bepaald door de vraagsturing door en investering (expertise en tijd) van stakeholders op alle niveaus; Bureau Edustandaard is ter ondersteuning hiervan.